A TANÁCS AJÁNLÁSA

(2017. július 11.)

Olaszország 2017. évi nemzeti reformprogramjáról, amelyben véleményezi Olaszország 2017. évi stabilitási programját

(2017/C 261/11)

AZ EURÓPAI UNIÓ TANÁCSA,

tekintettel az Európai Unió működéséről szóló szerződésre és különösen annak 121. cikke (2) bekezdésére és 148. cikke (4) bekezdésére,

tekintettel a költségvetési egyenleg felügyeletének megerősítéséről és a gazdaságpolitikák felügyeletéről és összehangolásáról szóló, 1997. július 7-i 1466/97/EK tanácsi rendeletre ([1]) és különösen annak 5. cikke (2) bekezdésére,

tekintettel a makrogazdasági egyensúlyhiányok megelőzéséről és kiigazításáról szóló, 2011. november 16-i 1176/2011/EU európai parlamenti és tanácsi rendeletre ([2]) és különösen annak 6. cikke (1) bekezdésére,

tekintettel az Európai Bizottság ajánlására,

tekintettel az Európai Parlament állásfoglalásaira,

tekintettel az Európai Tanács következtetéseire,

tekintettel a Foglalkoztatási Bizottság véleményére,

tekintettel a Gazdasági és Pénzügyi Bizottság véleményére,

tekintettel a szociális védelemmel foglalkozó bizottság véleményére,

tekintettel a Gazdaságpolitikai Bizottság véleményére,

mivel:

(1) A Bizottság 2016. november 16-án elfogadta az éves növekedési jelentést, amely elindította a gazdaságpolitikai koordináció 2017. évi európai szemeszterét. Az Európai Tanács 2017. március 9–10-én jóváhagyta az éves növekedési jelentés prioritásait. A Bizottság az 1176/2011/EU rendelet alapján 2016. november 16-án elfogadta a riasztási mechanizmus keretében készült jelentést, amelyben Olaszországot azon tagállamok közé sorolta, amelyek vonatkozásában részletes vizsgálatra kerül sor. A Bizottság ugyanezen a napon az euroövezet gazdaságpolitikájáról szóló tanácsi ajánlásra vonatkozó ajánlást is elfogadott, amelyet az Európai Tanács 2017. március 9–10-én jóváhagyott. A Tanács 2017. március 21-én elfogadta az euroövezet gazdaságpolitikájáról szóló ajánlást (a továbbiakban: az euroövezetre vonatkozó ajánlás) ([3]).

(2) Mivel Olaszország pénzneme az euro, továbbá tekintettel a gazdasági és monetáris unió gazdaságainak szoros összefonódására, Olaszországnak gondoskodnia kell arról, hogy teljeskörűen és megfelelő időben végrehajtsa az euroövezetre vonatkozó ajánlást, melyet az alábbi 1–4. ajánlás tükröz.

(3) 2017. február 22-én közzétették az Olaszországra vonatkozó 2017. évi országjelentést. Az országjelentés értékelte a Tanács által 2016. július 12-én elfogadott országspecifikus ajánlások és az előző években Olaszországnak címzett ajánlások végrehajtása érdekében hozott intézkedéseket, valamint az Európa 2020 stratégia nemzeti szintre lebontott célkitűzéseinek megvalósítása terén Olaszország által elért eredményeket. Az országjelentés emellett magában foglalta az 1176/2011/EU rendelet 5. cikke szerinti részletes vizsgálatot is, melynek eredményeit szintén 2017. február 22-én tették közzé. Vizsgálata alapján a Bizottság arra a következtetésre jutott, hogy Olaszországban túlzott

([1]) HL L 209., 1997.8.2., 1. o.
([2]) HL L 306., 2011.11.23., 25. o.
([3]) HL C 92., 2017.3.24., 1. o.

makrogazdasági egyensúlyhiány áll fenn. A magas államadósság és a termelékenység tartósan gyenge alakulása határon átnyúló dimenziójú kockázatok kialakulásához vezethet egy olyan környezetben, amelyet a nemteljesítő hitelek nagy aránya és magas munkanélküliségi ráta jellemez. Különösen nagy szükség van olyan intézkedések meghozatalára, amelyek csökkentik annak kockázatát, hogy negatív hatások érik az olasz gazdaságot, illetve az ország méretéből és határokon átnyúló jelentőségéből adódóan a gazdasági és monetáris uniót.

(4) Olaszország 2017. április 27-én benyújtotta 2017. évi nemzeti reformprogramját és 2017. évi stabilitási programját. A kapcsolódási pontok figyelembevétele érdekében a két program értékelésére egyidejűleg került sor. Olaszország 2017. évi nemzeti reformprogramja rövid és középtávú kötelezettségvállalásokat egyaránt tartalmaz. Rövid távon a versenyre, valamint a büntető eljárások és az elévülési szabályok reformjára vonatkozó függőben lévő törvények végleges elfogadását, a szegénység leküzdésére irányuló törvény, valamint a vállalati szintű kollektív tárgyalásokkal, az adórendszer átalakításával és a privatizációval kapcsolatos intézkedések végrehajtását tervezik. Középtávon az intézkedések az államháztartásra, az adórendszerre, a munkaerőpiacra, a bankrendszerre és a hitelezésre, a versenyre, a közigazgatásra, az igazságszolgáltatásra és a beruházásokra vonatkoznak. A 2017. évi nemzeti reformprogram foglalkozik továbbá a 2017. évi országjelentésben és az euróövezetre vonatkozó ajánlásban megállapított, többek között a beruházások fellendítésére és az államháztartás fenntarthatóságának biztosítására vonatkozó kihívásokkal. Amennyiben ezeket az intézkedéseket a jelzett határidőn belül teljes mértékben végrehajtják, hozzájárulhatnak Olaszország makrogazdasági egyensúlyhiányának kezeléséhez és az országspecifikus ajánlások megvalósításához. Olaszország szakpolitikai kötelezettségvállalásainak értékelése alapján a Bizottság megerősíti a korábbi értékelését, miszerint ebben a szakaszban nincs szükség további lépésekre a makrogazdasági egyensúlyhiány kezelésére szolgáló, az 1176/2011/EU és az 1174/2011/EU európai parlamenti és tanácsi rendeletben ([1]) meghatározott eljárás keretében. A szakpolitikai reformmenetrend végrehajtását egyedi nyomon követés keretében fogják figyelemmel kísérni.

(5) A 2014–2020-as időszakra vonatkozó európai strukturális és beruházási alapok programozását a vonatkozó országspecifikus ajánlások figyelembevételével alakították ki. Az 1303/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet ([2]) 23. cikke szerint, amennyiben az a vonatkozó tanácsi ajánlások végrehajtásának elősegítése érdekében szükséges, a Bizottság kérheti egy tagállamtól partnerségi megállapodásának és releváns programjainak felülvizsgálatát és az azok módosítására vonatkozó javaslattételt. A Bizottság az európai strukturális és beruházási alapok hatékonyságát és a gondos gazdasági irányítást összekapcsoló intézkedések alkalmazására vonatkozó iránymutatásokban további részletekkel szolgált arról, hogyan alkalmazná az említett rendelkezést.

(6) Olaszország jelenleg a Stabilitási és Növekedési Paktum prevenciós ágához és az adósságszabály hatálya alá tartozik. 2017. évi stabilitási programjában a kormány azt tervezi, hogy az államháztartási hiány a 2016. évi 2,4 %-ról 2017-ben a GDP 2,1 %-ának, majd 2018-ban a GDP 1,2 %-ának megfelelő mértékűre javul, 2019-ben pedig a költségvetés pozíciója nagyjából kiegyensúlyozott lesz. A strukturális értelemben kiegyensúlyozott költségvetési pozícióként meghatározott középtávú költségvetési célt 2019-re tervezik elérni, és a tervek szerint 2020-ban is tartják majd, ugyanakkor az újraszámított ([3]) strukturális egyenleg mindkét évre kismértékű (a GDP 0,3 %-ának megfelelő) hiányt mutat. Miután 2016-ban tovább növekedett (a 2015-ös 132,1 %-os értékről a GDP 132,6 %-ának megfelelő értékre), a GDP-arányos államadósság a 2017. évi stabilitási program szerint 2017-ben nagyrészt stabilizálódik, majd 2018-tól kezdve csökkenni kezd, és 2020-ra a GDP 125,7 %-ának megfelelő értékre mérséklődik. A 2017. évi stabilitási programban meghatározott középtávú költségvetési cél összetevőit és végrehajtását övező bizonytalanság miatt a növekedési előrejelzések és a költségvetési célok teljesülését egyaránt lefelé mutató kockázatok veszélyeztetik. A Bizottság 2017. tavaszi előrejelzése alapján a reál GDP növekedése 2018-ban várhatóan megközelítőleg azonos lesz a 2017. évi stabilitási programban megadott értékkel, annak ellenére, hogy a hiány lényegesen magasabb. A Bizottság előrejelzése nem veszi figyelembe a GDP 0,9 %-ának megfelelő mértékű héaemelést, amelyet „biztonsági rendelkezésként” foglaltak jogszabályba a 2018-ra meghatározott költségvetési célok teljesülése érdekében, már csak azért sem, mert a 2017. stabilitási program értelmében Olaszország nem szándékozik életbe léptetni ezt a rendelkezést anélkül, hogy részletes információ állna rendelkezésre az alternatív kompenzációs intézkedésekről. A 2017. évi stabilitási program továbbá említést tesz arról is, hogy Olaszország igyekszik további lehetőségeket találni az adóterhek csökkentésére.

([1]) Az Európai Parlament és a Tanács 1174/2011/EU rendelete (2011. november 16.) a túlzott makrogazdasági egyensúlytalanságoknak az euroövezeten belüli kiigazítására vonatkozó végrehajtási intézkedésekről (HL L 306., 2011.11.23., 8. o.).

([2]) Az Európai Parlament és a Tanács 1303/2013/EU rendelete (2013. december 17.) az Európai Regionális Fejlesztési Alapra, az Európai Szociális Alapra, a Kohéziós Alapra, az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alapra és az Európai Tengerügyi és Halászati Alapra vonatkozó közös rendelkezések megállapításáról, az Európai Regionális Fejlesztési Alapra, az Európai Szociális Alapra és a Kohéziós Alapra és az Európai Tengerügyi és Halászati Alapra vonatkozó általános rendelkezések megállapításáról és az 1083/2006/EK tanácsi rendelet hatályon kívül helyezéséről (HL L 347., 2013.12.20., 320. o.).

([3]) A Bizottság által a közös módszertannak megfelelően újraszámított, egyszeri és ideiglenes intézkedésektől mentes, ciklikusan kiigazított egyenleg.

(7) A 2017. évi stabilitási program azt jelzi, hogy a menekültek rendkívüli beáramlása és a 2016-ban és 2017-ben hozott biztonsági intézkedések jelentős általános költségvetési hatással bírnak, és a program megfelelő bizonyítékokkal támasztja alá ezen költségvetési többletkiadások mértékét és jellegét. A Bizottság szerint a 2016-ban figyelembe vehető többletkiadások a rendkívüli menekültbeáramlással kapcsolatban a GDP 0,06 %-át tették ki, és a biztonsági intézkedésekkel kapcsolatos kiadások szintén a GDP 0,06 %-ának feleltek meg. 2017-re vonatkozóan a rendkívüli menekülthullámmal kapcsolatos figyelembe vehető kiadást előzetesen a GDP 0,16 %-ára becsülik ([1]). Az olasz hatóságok 2017-ben a rendkívüli földrengések miatt életbe léptették a rendkívüli eseményre vonatkozó rendelkezést. 2017-ben a rendkívüli földrengésekkel kapcsolatos figyelembe vehető kiadást előzetesen a GDP 0,18 %-ára becsülik ([2]). Az 1466/97/EK rendelet 5. cikkének (1) bekezdésében és 6. cikkének (3) bekezdésében foglalt rendelkezések lehetőséget adnak e többletkiadások figyelembevételére, mivel a menekültek beáramlása, a terrorfenyegetettség súlyossága és a rendkívüli földrengések rendkívüli eseménynek számítanak, jelentős hatással vannak az olasz államháztartásra, és a középtávú költségvetési célhoz vezető korrekciós pályától való átmeneti eltérés engedélyezése nem veszélyeztetné a pénzügyi fenntarthatóságot. Következésképpen a menekültekkel és a biztonsági intézkedésekkel kapcsolatos többletkiadások figyelembevétele érdekében 2016 tekintetében a GDP 0,12 %-ának megfelelő összeggel csökkentették a középtávú költségvetési cél teljesítéséhez előírt kiigazítás mértékét. 2017-et illetően a figyelembe vehető összegekre is kiterjedő végső értékelésre az olasz hatóságok által benyújtott tényadatok alapján, 2018 tavaszán kerül majd sor.

(8) 2016 tekintetében Olaszország – az államháztartás hosszú távú fenntarthatóságára pozitív hatást gyakorló jelentős strukturális reformok figyelembevétele céljából – a GDP 0,5 %-ának megfelelő mértékű, valamint – az Unió által társfinanszírozott projektekre fordított nemzeti beruházási kiadások figyelembevétele céljából – további, a GDP 0,25 %-ának megfelelő mértékű átmeneti eltérésre volt jogosult a középtávú költségvetési célhoz vezető, előírt kiigazítási pályától. A beruházásokkal kapcsolatos rendelkezések tekintetében az eltérés engedélyezésének egyik kritériuma a közberuházások növelése. A 2016. évi eredményadatok azt mutatták, hogy a 2015-ös évvel összevetve 2016-ban csökkentek a közberuházások (1,6 milliárd EUR-val). A Tanács mindazonáltal elismeri, hogy az elmúlt évben bizonyos tényezők gátolták a közberuházásokat. Az egyik ilyen tényező a 2016. évi országspecifikus ajánlásokkal összhangban felülvizsgált, a közbeszerzésekről és a koncessziókról szóló új törvény bevezetésének időszakában fennálló bizonytalanság volt. Ennél is fontosabb, hogy az új programozási időszak kezdete miatt 2016-ban meredeken visszaestek az uniós forrásokból finanszírozott beruházások, míg a nemzeti finanszírozású beruházások volumene csekély mértékben (1,1 milliárd EUR-val) nőtt. Ezért, mivel a nemzeti finanszírozású beruházások volumene 2016-ban emelkedett, és a beruházásokkal kapcsolatos rendelkezéshez kötődő kiadások nem ellentételezték a nemzeti erőforrásokat, a beruházásokkal kapcsolatos rendelkezéssel összefüggésben a GDP 0,21 %-ának megfelelő mértékű átmeneti eltérés engedélyezhető Olaszország számára, amely megfelel a társfinanszírozásra jogosult nemzeti kiadások 2017. évi stabilitási program szerinti összegének. A rendkívüli eseményekkel, strukturális reformokkal és beruházásokkal kapcsolatos rendelkezésekkel összefüggő, a GDP 0,83 %-ának megfelelő mértékű további általános rugalmasság figyelembevételét követően a Bizottság 2017. tavaszi előrejelzése némi eltérést mutat a 2016. évi középtávú költségvetési cél teljesítéséhez szükséges kiigazítási pályától.

(9) A Tanács 2016. július 12-i ajánlása szerint Olaszországnak 2017-ben legalább a GDP 0,6 %-ának megfelelő éves költségvetési kiigazítást kell végrehajtania a középtávú költségvetési cél elérése érdekében. A Bizottság 2017. tavaszi előrejelzése alapján 2017-ben, valamint a 2016. és 2017. évet együttesen vizsgálva is fennáll a középtávú költségvetési cél teljesítéséhez szükséges kiigazítási pályától való jelentős eltérés kockázata. Ha azonban a 2017-re vonatkozó követelményekből levonjuk a menekültek rendkívüli beáramlásával és az olasz területek földrengésveszély elleni védelmére vonatkozó preventív beruházási tervvel kapcsolatos, rendkívüli eseményekre vonatkozó rendelkezésekkel összefüggésben kapott átmeneti engedményt (amely az előzetes becslések szerint összesen a GDP 0,34 %-ának felel meg), akkor a fenti megállapítás úgy módosulna, hogy kismértékű eltérés kockázata áll fenn.

(10) Költségvetési helyzete és különösen adósságállományának szintje fényében Olaszországnak 2018-ban várhatóan további kiigazítást kell végrehajtania a strukturális költségvetési egyensúlyként meghatározott középtávú költségvetési céljának elérése érdekében. A Stabilitási és Növekedési Paktum keretében közösen elfogadott kiigazítási mátrix alapján ez a kiigazítás a nettó elsődleges államháztartási kiadások legalább 0,2 %-os nominális csökkenését jelenti 2018-ban. Ez a GDP legalább 0,6 %-át kitevő éves strukturális kiigazításnak felel meg. Változatlan politikát

([1]) Ezt az összeget a 2017. évi stabilitási programban a GDP 0,25 %-ára becsült általános költségvetési kiadások alapján határozták meg, amelyekből levonták a 2015-ben és 2016-ban már engedélyezett, a GDP 0,03 %-ának, illetve a GDP 0,06 %-ának megfelelő átmeneti eltérést. Olaszország 2017-re vonatkozó költségvetésiterv-javaslatáról szóló véleményében a Bizottság jelezte, hogy kész megfontolni egy további eltérés engedélyezését, tekintettel arra, hogy a menekültek továbbra is rendkívüli számban áramlanak be Olaszország területére, valamint annak fényében, hogy a 2016. októberi Európai Tanács elismerte „az uniós frontországok által az utóbbi évek során nyújtott – többek között pénzügyi természetű – jelentős hozzájárulást".

([2]) Olaszország 2017-re vonatkozó költségvetésiterv-javaslatáról szóló véleményében a Bizottság úgy vélte, hogy a szükséghelyzet kezelésére előirányzott kiadások és az olasz területek földrengésveszély elleni védelmére vonatkozó preventív beruházási terv integrált jellegűnek tekinthető. A következő években kizárólag az e célra előirányzott forrásokhoz képest felmerülő többletkiadások vehetők figyelembe egy esetleges további átmeneti eltérés engedélyezésénél.

feltételezve fennáll annak a kockázata, hogy Olaszország 2018-ban jelentősen el fog térni ettől a követelménytől. Az előrejelzés szerint Olaszország várhatóan 2017-ben és 2018-ban sem fog megfelelni az adósságszabálynak. A Tanács összességében úgy véli, hogy Olaszországnak készen kell állnia további intézkedések megtételére ahhoz, hogy 2017-ben megfeleljen az előírásoknak, 2018-ban pedig további intézkedésekre lesz szükség a Stabilitási és Növekedési Paktum rendelkezéseinek való megfelelés érdekében. Mindazonáltal az 1466/97/EK rendeletben foglaltak szerint a költségvetési tervek és a költségvetés alakulásának értékelése során a konjunkturális körülmények figyelembevételével kell megvizsgálni a tagállamok költségvetési egyenlegét. Amint azt a 2017. évi európai szemeszterről szóló, az országspecifikus ajánlásokat kísérő bizottsági közlemény is nyomatékosítja, a 2018-as költségvetésiterv-javaslat, majd azt követően a 2018-as költségvetési eredmények értékelése során megfelelően figyelembe kell venni azt a célt, amely egy olyan költségvetési irányvonal megvalósítására vonatkozik, amely hozzájárul mind a folyamatban lévő gazdaságélénkülés megerősítéséhez, mind pedig az olasz államháztartás fenntarthatóságának biztosításához. Ebben az összefüggésben a Tanács nyugtázza, hogy a Bizottság az 1466/97/EK rendeletben foglaltaknak megfelelő átfogó értékelést kíván végezni, különös tekintettel Olaszország konjunkturális helyzetére.

(11) Mivel Olaszország 2015-ben nyilvánvalóan nem felelt meg az adósságszabálynak, a Bizottság 2017. február 22-én az EUMSZ 126. cikkének (3) bekezdése alapján jelentést adott ki, melynek megállapítása szerint „úgy kell tekinteni, hogy a Szerződésben és az 1467/97/EK rendeletben meghatározott adósságkritérium jelenleg nem teljesül, kivéve, ha a kormány – ígéretének megfelelően – legkésőbb 2017. áprilisig hiteles módon elfogadja a GDP legalább 0,2 %-ának megfelelő mértékű azon kiegészítő strukturális intézkedéseket, amelyek révén 2017-ben (és így 2016-ban) az eltérés csökkentésével biztosítható a prevenciós ágnak való lényegi megfelelés. A túlzotthiány-eljárás megindításának szükségességére vonatkozó döntést azonban csak a Bizottság 2017. tavaszi előrejelzése alapján, a 2016. évi eredményadatoknak és az olasz hatóságok által 2017. februárban tett költségvetési kötelezettségvállalások teljesülésének a figyelembevételével lehet meghozni.” Az olasz kormány 2017 áprilisában elfogadta a kért további konszolidációs intézkedéseket. Így az adósságkritérium 2015. évi teljesítésével összefüggésben a jelen szakaszban nincs szükség további lépésekre. A Bizottság 2017 őszén a 2016-ra vonatkozóan szolgáltatott adatok, valamint – a költségvetés 2017-es végrehajtásáról és a 2018. évi tényleges költségvetési tervekről új információkkal szolgáló – 2017. őszi bizottsági előrejelzés alapján újból értékelni fogja, hogy Olaszország teljesíti-e az adósságkritériumot.

(12) Az elsődleges strukturális egyenleg romlása és a jelenlegi makrogazdasági környezet miatt Olaszország magas államadóssága stabilizálódhat, de nem fog csökkeni. A GDP 130 %-át meghaladó államadósság mértékéből az következik, hogy jelentős forrásokat kell előirányozni az adósságszolgálati kiadások fedezésére a növekedést jobban segítő elemek – így az oktatás, az innováció vagy az infrastruktúra – rovására.

(13) Az olasz adórendszer több okból sem segíti elő a gazdasági növekedést és a hatékonyságot. A közelmúltban végrehajtott szerény adócsökkentés ellenére Olaszország továbbra is azon uniós tagállamok között van, amelyek a legmagasabb adóterhet alkalmazzák a termelési tényezőkre. Még jobban el lehetne mozdulni a növekedést kevésbé hátráltató adónemek felé, anélkül, hogy ez hatással lenne a költségvetésre. Az elsődleges lakóingatlanra vonatkozó adót 2015-ben eltörölték, ami visszalépést jelentett a hatékonyabb adórendszer felé vezető úton. Annak ellenére, hogy a nemzeti jogszabályok értelmében évente el kellett volna végezni, tovább halasztották az adókedvezmények régóta várt felülvizsgálatát, különösen a csökkentett héakulcsok tekintetében. Az elavult kataszteri rendszernek az aktuális piaci értékekkel összhangban elvégzendő reformja még mindig függőben van. A gyenge adózási fegyelem és az adózási szabályok bonyolultsága növeli a szabályokat betartó vállalkozásokra és háztartásokra nehezedő terheket. Jó irányba mutatnak a közelmúltban hozott intézkedések, például a kötelező elektronikus számlázás és a kormányzati szervek beszerzéseinél alkalmazandó „megosztott fizetési rendszer”. Az elektronikus számlázás ugyanakkor a magánszektorban végrehajtott tranzakciók esetében nem kötelező, és nemrég a készpénz-használatára vonatkozó felső küszöbértékeket is megemelték, így az elektronikus fizetés alkalmazása jóval elmarad az uniós átlagtól, ami az adózási fegyelem rovására megy.

(14) A költségvetési folyamatra vonatkozóan 2016-ban átfogó reformot fogadtak el. A Bizottság továbbra is nyomon fogja követni a reform végrehajtását, amelynek célja, hogy a kiadások felülvizsgálata a költségvetési folyamat szerves részét képezze.

(15) Olaszországban még mindig számos strukturális hatékonysági probléma tapasztalható a keretfeltételek, a közigazgatás és az üzleti környezet terén. Ezek a hatékonysági problémák továbbra is lassítják a reformok végrehajtását, akadályozzák a beruházásokat, bizonytalanságot szülnek és lehetőséget teremtenek a járadékvadászatra. A polgári igazságszolgáltatási rendszer utóbbi években elfogadott reformjai, amelyek célja az igazságügyi rendszer hatékonyságának fokozása, az ügykezelés javítása és az eljárási fegyelem biztosítása volt, csak lassan hoznak eredményt. A polgári igazságszolgáltatási eljárások hossza még mindig nagy kihívást jelent. Habár az alacsonyabb fokú bíróságokon lassan csökken, az ügyintézési idő és a polgári, valamint kereskedelmi peres ügyekben fennálló

ügyhátralék valamennyi fokon továbbra is az egyik legmagasabb az Unióban. Egy, a polgári eljárásokra vonatkozó, függőben lévő reform tovább szigorítaná a jogorvoslati kérelmek elfogadásának kritériumait, valamennyi fokon egyszerűsítené a polgári eljárásokat és olyan rendelkezéseket tartalmazna, amelyek eltántorítanak a zaklató jellegű jogvitáktól.

(16) Számos mutató megerősíti, hogy az eddig elfogadott reformok ellenére a korrupció még mindig súlyos problémát jelent Olaszországban. 2014 óta függőben van az elévülési szabályok régóta esedékes reformja, melynek célja a korrupció elleni közdelem fokozása. Az elévülési szabályok jelenlegi formája miatt az ügyek jelentős hányada a bűnösséget megállapító elsőfokú ítélet megszületését követően elévül. A nemzeti korrupcióellenes hatóság nem rendelkezik elegendő pénzügyi és emberi erőforrással feladatai ellátásához, és a korrupció megelőzésének kerete továbbra is széttagolt.

(17) 2015-ben átfogó kerettörvényt fogadtak el a közigazgatás reformjáról, amely kellő potenciállal rendelkezik a közigazgatás hatékonyságának és eredményességének javításához. Mindazonáltal azt követően, hogy az Alkotmánybíróság 2016. novemberi ítélete kimondta, hogy egyes esetekben a törvényerejű végrehajtási rendeletek elfogadása során követett eljárás alkotmányellenes volt, a reform kulcsfontosságú elemeinek végrehajtása még mindig függőben van. Az ítélet mindenekelőtt a reform következő három kulcsfontosságú területét érinti: helyi közszolgáltatások, közfoglalkoztatás és állami tulajdonú vállalatok. A helyi közszolgáltatások és a közszolgálatban, vezetői szinten történő foglalkoztatás reformjához új jogalkotási kezdeményezésekre van szükség, mivel a vonatkozó rendeletek határideje 2016. novemberben lejárt. Az állami tulajdonú vállalatok vonatkozásában az ítélet meghozatala előtt elfogadott rendeletet módosítani kell. A reform célja az állami tulajdonú vállalatok számának csökkentése, hatékonyságuk növelése, valamint annak biztosítása, hogy működésükre ugyanazok a szabályok vonatkozzanak, mint a magántulajdonú vállalatokéra. A tervezett privatizációk végrehajtása szintén hozzájárulna az állami tulajdonú vállalatok működésének racionalizálásához.

(18) A verseny keretfeltételei szintén változatlanul kedvezőtlenek. A 2015. évi éves versenytörvényt még nem fogadták el. Egyes szektorokban még mindig jelentős akadályok állnak a verseny előtt, így többek között a szabályozott szakmákban, a koncessziók, a közbeszerzés és az engedélyezési rendszer, valamint a helyi közszolgáltatások terén, beleértve a közlekedést is. Különösen korlátozott az előrelépés a közösségi közlekedési szolgáltatások piacának – konkrétan a kormányzati koncesszióban lévő vasutak – hatékony, átlátható és versenyalapú működésének ösztönzése terén. A Bizottság által kidolgozott új mutató alapján Olaszországban a korlátozások szintje a legtöbb vizsgált szakma esetében meghaladja az uniós súlyozott átlagot. A szolgáltatáspiaci akadályok kezelését célzó intézkedéscsomag részeként a Bizottság a szakmai szolgáltatások szabályozására vonatkozó reformajánlásokról szóló, 2017. januári közleményében szakmánként konkrét iránymutatásokat nyújtott e probléma kiküszöbölése érdekében.

(19) A bankszektorban a nemteljesítő hitelek nagy állománya csökkenti a bankok nyereségét, és ezáltal azt a képességüket, hogy belső tőkét halmozzanak fel. Ez kedvezőtlen hatással van a hitelkínálatra, különösen a kisvállalkozások esetében. Az eddigi szakpolitikai kezdeményezések nyomán nem csökkentek jelentősen a nemteljesítő hitelek. A nemteljesítő hitelek kezelésére vonatkozó nemzeti szintű felügyeleti iránymutatás továbbra is kiforratlan, továbbá a közepes és kisméretű bankok még mindig sebezhetőbbek, mint a nagy hitelintézetek. A Bizottság ezért nyomon fogja követni a legnagyobb takarékszövetkezetek *(banche popolari)* és a kis szövetkezeti bankok vállalatirányítási reformjának végrehajtását, ami kulcsfontosságú eleme a bankrendszer megszilárdításának. A közelmúltban meghozott reformintézkedések ellenére a fizetésképtelenségre és a biztosítékok érvényesítésére vonatkozó keretrendszer továbbra sem támogatja kellően a nemteljesítő hitelek gyors szanálását és átalakítását, különösen a kis- és mikrovállalkozások esetében. A fizetésképtelenséggel és a biztosítékok érvényesítésével kapcsolatos eszközök átdolgozását és egyszerűsítését célzó kerettörvény tervezete, amely jelenleg parlamenti vita tárgyát képezi, segíthet felülkerekedni a fennálló hatékonysági problémákon, és hozzájárulhat ahhoz, hogy Olaszországban kialakuljon a problémás adósságok másodlagos piaca.

(20) A munkaerőpiacon elért fokozatos, reformokkal támogatott javulás ellenére, a tartós és az ifjúsági munkanélküliség továbbra is magas (2016-ban 6,7 %, illetve 38 %), és több mint 1,2 millió nem foglalkoztatott, oktatásban és képzésben nem részesülő fiatal van az országban. Habár jól halad az ifjúsági garanciaprogram ([1]) végrehajtása, a hatékonyabb és teljes körű végrehajtás érdekében még vannak legyőzendő kihívások. Az ifjúsági garancia keretében támogatott, továbbra is foglalkoztatott, oktatásban vagy képzésben részesülő fiatalok aránya hat hónappal a programból való kilépést követően meghaladja az uniós átlagot. A program azonban továbbra is csak a célcsoport

([1]) A Tanács ajánlása (2013. április 22.) az ifjúsági garancia létrehozásáról (HL C 120., 2013.4.26., 1. o.).

kis százalékához jut el, és az eredmények régiónként jelentős eltérést mutatnak. Az aktív munkaerőpiaci szakpolitikák reformja – ideértve az irányítási rendszer reformját – még korai szakaszban jár, a foglalkoztatási szolgálatok továbbra is gyengék, a regionális egyenlőtlenségek pedig nagyok. A felnőttkori tanulás rendszere nem alakult ki eléggé, ami kedvezőtlenül befolyásolhatja az alacsony képzettségű személyek munkaerőpiaci sikerességét.

(21) A nők munkaerőpiaci részvételének és munkaerő-potenciáljának kihasználtsága jelentősen elmarad a lehetőségektől. A nők foglalkoztatási rátája az egyik legalacsonyabb az Unióban. Az adókedvezmények rendszerének bizonyos jellemzői továbbra is eltántorítják a második keresőket a munkaerőpiaci részvételtől, a megfizethető (gyermek- és idős-) gondozási szolgáltatások korlátozottak, és a regionális egyenlőtlenségek is nagyok ezen a területen. Az apasági szabadság igénybevételének mértéke az egyik legalacsonyabb az Unióban.

(22) A vállalati béralku nem elterjedt. Ez gátolja az erőforrások hatékony elosztását és a béreknek a helyi gazdasági feltételekhez való hozzáigazítását. Ennek oka a meglévő keretelvekben és a kollektív alku gyakorlatában is keresendő, ami korlátozza a helyi szintű alku alkalmazási körét. Egyelőre nem hajtották végre a szociális partnerek által 2014 januárja óta kötött azon megállapodásokat, amelyek eljárásokat és kritériumokat határoznak meg a szakszervezetek reprezentativitásának mérésére, és amelyek várhatóan csökkenteni fogják a munkaadók és a munkavállalók közötti kapcsolatokat jellemző bizonytalanságot. A termelékenységhez kötött fizetésemelésekre nyújtott adókedvezmények nem mozdították elő a vállalati béralku széles körű alkalmazását.

(23) A szegénység vagy a társadalmi kirekesztődés kockázatának kitettek aránya jócskán meghaladja az uniós átlagot, különösen a gyermekek és a migráns hátterű személyek körében. A regionális egyenlőtlenségek is számottevőek. A szegénység elleni nemzeti stratégia tekintetében történt némi haladás. A felzárkózást segítő jövedelem közelmúltban elfogadott rendszere előrelépést jelent az egységes átfogó szegénység elleni program létrehozása felé vezető úton. A rendszer hatékonysága attól függ majd, hogy a végrehajtás megfelelően, a szükséges erőforrások mozgósításával (többek között a különböző szociális juttatások egyszerűsítése révén) történik-e, a forrásokat megfelelően célzottan, a rászorultság ellenőrzésével és a gyermekes családok előnyben részesítésével osztják-e el, és a gyakorlatban hatékony eljárásokat alkalmaznak-e a jövedelemtámogatás biztosítása és a jól integrált szolgáltatásnyújtás terén. A jelenlegi szakaszban nem állapítható meg egyértelműen, hogy a pénzügyi erőforrások elegendőek lesznek-e az Olaszország előtt álló, szegénységgel összefüggő kihívások kezeléséhez. Továbbra is alapvető kihívást jelent a további források biztosítása a költségvetési célok tiszteletben tartása mellett, a szociális ellátórendszer széttagoltságának csökkentése, a szociális kiadások észszerűsítése és azon belül a nyugdíjak jelenlegi túlsúlyának kezelése.

(24) A 2017. évi európai szemeszter keretében a Bizottság átfogóan elemezte Olaszország gazdaságpolitikáját, és azt közzétette a 2017. évi országjelentésben. A Bizottság értékelte továbbá a 2017. évi stabilitási programot és a 2017. évi nemzeti reformprogramot, valamint az előző években Olaszországnak címzett ajánlások végrehajtása érdekében hozott intézkedéseket. Figyelembe vette nemcsak azoknak az Olaszország fenntartható költségvetési, valamint társadalom- és gazdaságpolitikája szempontjából mutatott jelentőségét, hanem azt is, hogy azok megfelelnek-e az uniós szabályoknak és iránymutatásoknak, tekintve, hogy az Unió átfogó gazdasági kormányzását az uniós szempontoknak a jövőbeli nemzeti döntésekbe való beépítésével kell megerősíteni.

(25) Ezen értékelés fényében a Tanács megvizsgálta a stabilitási programot, és véleményét ([1]) különösen az alábbi 1. ajánlás tükrözi.

(26) A Bizottság által elvégzett részletes vizsgálat és ezen értékelés fényében a Tanács megvizsgálta Olaszország nemzeti reformprogramját és stabilitási programját. A Tanácsnak az 1176/2011/EU rendelet 6. cikke szerinti ajánlásait az alábbi 1–4. ajánlás tükrözi,

AJÁNLJA, hogy Olaszország 2017-ben és 2018-ban tegyen intézkedéseket a következők érdekében:

1. A Stabilitási és Növekedési Paktum prevenciós ágának követelményeivel összhangban 2018-ban hajtson végre jelentős költségvetési kiigazítást, figyelembe véve, hogy erősíteni kell a folyamatban lévő gazdaságélénkülést és biztosítani kell Olaszország államháztartásának fenntarthatóságát. Gondoskodjon a privatizációs program időben történő végrehajtásáról, és a rendkívüli bevételeket használja fel az GDP-arányos államadósság csökkentésének felgyorsítására. Költségvetési

([1]) Az 1466/97/EK rendelet 5. cikkének (2) bekezdése szerint.

szempontból semleges módon csoportosítsa át az adóterheket a termelési tényezőkről a növekedést kevésbé hátráltató tényezők felé, azáltal, hogy döntő jelentőségű intézkedéseket tesz az adókedvezmények számának és alkalmazási körének csökkentése, az elavult kataszteri rendszer, valamint a magas jövedelmű háztartások esetében az elsődleges lakóingatlanra kivetett adó újbóli bevezetésének érdekében. Bővítse az elektronikus számlázás és fizetések kötelező alkalmazásának körét.

2. Hatékony ügykezelés és az eljárási fegyelmet biztosító szabályok révén csökkentse a tárgyalások hosszát a polgári igazságszolgáltatásban. Az elévülési szabályok felülvizsgálata révén fokozza a korrupcióellenes küzdelmet. Hajtsa végre a közszolgálatban történő foglalkoztatás reformját, és javítsa az állami tulajdonú vállalatok hatékonyságát. Haladéktalanul fogadja el és hajtsa végre a függőben lévő versenytörvényt, és kezelje a fennmaradó versenykorlátozó tényezőket.

3. Gyorsítsa fel a nemteljesítő hitelek állományának csökkentését, és fokozza a mérleg szanálását és átalakítását ösztönző intézkedéseket, különösen a nemzeti felügyelet alatt álló bankok szegmensében. Végezze el a fizetésképtelenségre és a biztosítékok érvényesítésére vonatkozó keretrendszer átfogó átalakítását.

4. A szociális partnerek bevonásával erősítse meg a kollektív alku keretrendszerét annak érdekében, hogy a kollektív szerződések jobban figyelembe vehessék a helyi feltételeket. Biztosítsa az aktív munkaerőpiaci szakpolitikák hatékonyságát. Segítse elő a második keresők munkába állását. Észszerűsítse a szociális kiadásokat és javítsa azok összetételét.

Kelt Brüsszelben, 2017. július 11-én.

a Tanács részéről

az elnök

T. TÕNISTE